

38030,

ARTHUR H. C. L. L. L. L. L.
L. L. L. L. L. L. L. L. L.
L. L. L. L. L. L. L. L. L.

Wash. D.C.
Bureau of
Geography

Tovariši!

Da se izognemo raznim neprilikam, je potrebno, da je vsak posamezen sodelavec natančno poučen o vsebini pogodbe, katera je bila sklenjena 8. avgusta 1907 z ene strani med našo organizacijo, to je „Zvezo lesnih delavcev avstrijskih“ in z druge strani med podpisanimi gg. posestniki mizarskih tovarov in delavnic v Ljubljani, oziroma njeni okolici. Iz tega nagiba se je odločil odbor po inicijativi plenarnega shoda „Skupine Ljubljana“ z dne 27. septembra 1907 dati to pogodbo s poljudnimi pojasnili, ki se nahajajo poleg vsake točke posebej, v večjem številu v tisk. Tiskana izdaja te pogodbe ima namen, da se razširi temeljito poznavanje in razumevanje njene vsebine med našimi sodelavci kolikor mogoče največ, ter da služi istim v vsakem slučaju, katerega se ta pogodba tiče, v jasnem pregledu, orijentacijo in vodilo. Da bi pa odgovarjala svojemu namenu popolnoma, so tam, kjer je to potreba kazala, navedeni razni primeri. V nadi, da ustreže davni potrebi in splošni želji, izroča to izdajo kolegom s pričakovanjem, da s tem doseže zaželjeni smoter

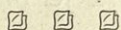
odbor.

03 004 8318

Pogodba

sklenjena med podpisanimi mizarskimi firmami ljubljanskimi in „Zvezo lesnih delavcev avstrijskih“ glede ukončitve tekoče stavke in uredbe delavnega razmerja.

I.

Minimalna mezda znaša za mizarske pomočnike, ki so po končanju svoje učne dobe vsaj že eno leto pomočniki, najmanj 2 kroni 80 vinarjev na dan. Ista minimalna mezda se z začetkom tretjega pomočniškega leta zviša dnevno na 3 krone.

I.

Dokler še ni preteklo eno leto, odkar je sprejel mladostni pomočnik svoje učno spričevalo, ni delodajalec zavezan, da bi istemu plačeval 2 K 80 vin. na dan, temveč si prizadeti pomočnik urejuje svoje plačilno razmerje sporazumno s svojim delodajalcem sam.

Na primer, ako je postal tak pomočnik, recimo dne 1. julija 1907 prost (frei), tedaj ne sme od 1. julija 1908 naprej imeti manjše plače kakor 2 K 80 vin. na dan, od 1. julija 1909 dalje pa mora imeti dnevne plače vsaj 3 krone.

Seveda ni s tem rečeno, da tak pomočnik ne sme zahtevati več, posebno ako je spreten delavec, toda dobiti mora vsaj toliko plače kolikor je določa točka I.

II.

Do 1. majnika 1908 je delavni čas od 7. ure zjutraj do 12. ure opoldan in od 1. ure popoldne do 6. ure zvečer, vendar pa se nasprotno ob sobotah dela samo do $\frac{1}{2}$ 6. ure zvečer.

Začetkom 1. majnika 1908 znaša delavni čas 9 in pol ure na dan, in sicer od 7. ure zjutraj do 12. ure opoldan, in od $\frac{1}{2}$ 2. ure popoldan do 6. ure zvečer, nasprotno pa traja delavni čas ob sobotah samo do $\frac{1}{2}$ 6. ure zvečer.

Do tega časa se ne izvršuje nobeno delo v akordu; onim po prvem majniku 1908 odkazanim akordnim delom bodo položeni za temelj samo oni med gospodi podjetniki in „Zvezo lesnih delavcev“ oziroma njenimi delegati sklenjeni in akordnemu delu ter posameznim kosom določeni enotni plačilni postavki.

Tozadevne od obeh strank podpisane tabele (cenovniki) se mora v delavnicah razobesiti. Dnevna mezda vsakega posameznega delavca je pri akordnem delu istemu kot minimalna plača zajamčena in se mu do popolne izgotovitve akordnega dela

II.

Iz poleg stoječe točke (II.) je razvidno, da ni določba glede delovnega časa nikakor odvisna od določb, katere se tičejo akordnega dela: prve in druge določbe se nahajajo sicer v eni in isti točki, toda prvi stavek, ki govori o delavnem času, ni vezan z nikakimi pogoji na one stavke, ki govorijo o akordnem delu: in nasprotno vsi drugi stavki nimajo ničesar opraviti s prvim.

Napačno bi se torej to točko tolmačilo, ako bi se reklo na primer, da stopi $9\frac{1}{2}$ in ob sobotah 9 urni delavni čas samo tedaj, ako se obenem prične ob istem času tudi z akordnim delom. Ne, tako kakor se je začelo takoj po končani stavki ob sobotah delati samo do $\frac{1}{2}$ 6. ure zvečer, tako bo tudi brez ozira na akordno delo dne 1. majnika 1908 stopil v veljavo skrajšani delavni čas kakor je zgoraj naveden. Jasno je tudi povedano, da se do 1. majnika 1908 ne sme izvrševati nikakršnega dela v akordu.

Ako pa gg. delodajalci skupno s k temu določenimi pooblaščenimi zaupniki organizacije

izplačuje kot „à konto“ že plača; končna razdelitev zaslužnega prebitka se izvrši vselej po vsakem takem končanem delu, ki se mora obračunati vsako posebej, proporcionalno, po dnevni plači onih delavcev, kateri so bili pri enem in istem akordnem delu vposleni. Takega prebitka se ne sme vporabiti nikdar k pokritju eventualnih izgub, ki imajo svoj izvir v akordnem delu.

III.

One plače, ki so obstale dne 1. marca 1907 se zvišajo mizarskim pomočnikom za 8%. To povišanje stopi takoj v veljavo.

Firme, katere so od 1. marca 1907 že kakršnokoli povišanje plače izvedle, so opravičene odgovarjajoče procentualno povišanje od zgoraj navedenih 8% odtegniti in povišati plače le še za manjkajoči procentualni znesek. Od eventualno čez 8% presegajočega povišanja plače se ne sme delavcem ničesar odtegniti. Daljše splošno povišanje plač za 7% za mizarske pomočnike stopi v veljavo dne 1. majnika 1908. Tega povišanja plač so tudi oni neizučeni delavci pri strojih deležni, katerih dnevna plača znaša manj kakor 2 kroni 70 vinarjev.

IV.

Na dokladah pri delu izven delavnice se pripozna :

1. pri delu v okrožju mestne občine ljubljanske 30 vin., toda samo v tem slučaju, ako traja tako delo več kakor dva dni ;

2. pri delu izven okrožja mestne občine ljubljanske do daljave petih kilometrov 1 krono za vsak dan, in

3. za vsako daljavo čez pet kilometrov dnevno 2 kroni. Pri tem se opozarja, da se Spodnja Šiška in ozemlje mestne občine ljubljanske smatra kot enotno okrožje.

V.

V pred dnevih pred božičnimi, velikonočnimi in binkoštnimi prazniki se dela brez opoldanskega odmora, pri celodnevem vračunanju dnevne plače samo do 2. ure popoldne.

delavcev do 1. maja 1908 ne izdelajo tozadevne tabele (cenovnike ali tarife), tedaj se tudi po 1. maju 1908 ne sme delati v akordu : sploh dokler niso razobešeni po delavnicah od obeh strank s podpisi potrjeni cenovniki, ne sme biti o akordu nikakega govora. Daljna, morebiti potrebna pojasnila, tikajoča se akordnega dela, se v smislu te točke (II.) izdado eventualno še pozneje.

III.

Povišanje dne 1. majnika 1908 je razumeti takole : Zviša se vsakemu posamezniku cela svota dnevne plače, ki jo ta čas ima, za 7% in ker je povišanje splošno, so istega deležni tudi oni, ki so morda šele po sklepanju te pogodbe v ti ali oni delavnici stopili v delo.

Lahko se zna pripetiti, da si semtertja kateri pomočnik izposluje do 1. majnika 1908 še posebno povišanje svoje dnevne plače, toda tako eventualno povišanje se ne sme odtegniti od navedenih 7%. To velja za mizarske pomočnike, vendar pa dobe oni neizučeni, torej nekvalificirani delavci pri strojih, kojih plača ne presega 2 K 70 vin. na dan istotako 7% povišanje.

IV.

Ako gre kdo iz delavnice v mestu na delo, oziroma v Spodnjo Šiško ali pa iz Spodnje Šiške v mesto, sploh povsod tam, kjer spada dotični kraj v upravno področje teh dveh občin, mora dotičnik dobivati 30 vin. doklade na dan. Toda ako tako delo ne traja več kakor 2 dni, tedaj ni delodajalec dolžan plačati to doklado : ako pa traja, recimo, vsaj tri dni zaporedoma, pripada ta doklada tudi za prva dva dni, skupaj torej 90 vin. i. t. d.

Pri delu izven omenjenega okrožja, na pr. v Zgornji Šiški, na Glincah, Viču in tako dalje, sploh v vseh krajih, ki ne spadajo več v upravno področje teh dveh občin, izvzemši one kraje, kateri so od meje označenega okrožja več oddaljeni kakor 5 kilometrov, je 1 krona doklade (Zulage) za vsak dan. Ako slučaj nanese, da gre kateri mizar, recimo, iz Spodnje Šiške ali pa iz Ljubljane na kako delo v Zgornjo Šiško in to delo traja samo en dan, mora že dobiti 1 K, ker odstavek 2. poleg stoječe točke pravi „za vsak dan“ in ne določuje nobenega roka tako kakor 1. odstavek iste točke.

Doklada 1 krona na dan velja v vseh onih krajih, katerih lega od meje navedenega okrožja ne presega daljavo čez 5 kilometrov. Pri vseh daljavah čez 5 kilometrov se plača doklade 2 K na dan. Stroške za vožnjo i. t. d. pokriva seveda gospodar.

V.

Ta točka je zelo enostavna; iz iste je razvidno, da trikrat v letu ni nobene opoldanske ure, marveč se dela skozi do 2 in vendar se dobi za celi dan plačilo.

VI.

Čezurno delo, ki prekorači delavni čas kakor je sklenjen v točki II., se plača po 25 % več, kakor pripada sicer na eno uro dnevne plače.

VII.

Prvi majnik je prost brez vsakojakih ovir, toda brez opravičenosti do mezde za ta dan.

VIII.

Zaupniki in organizacija se pripoznajo, vendar se ima v delavnicah med delavnim časom opustiti vsakojako agitacijo.

IX.

Vsem v stavki se nahajajočim delavcem se od strani njihovih prejšnjih gospodarjev jamči za to, da bodo zopet sprejeti v delo nazaj in se isti v slučaju eventualnega pomanjkanja dela k sprejetju zaznamujejo.

Dolžnost sprejemanja in vedenja zaznamov od strani delodajalcev napram delavcem velja najdalje samo do 12. avgusta 1907. V prvi vrsti se sprejme v delo one delavce, ki so ostali v Ljubljani oziroma v njeni okolici.

X.

Ta pogodba velja do 1. julija 1910, torej na tri leta, in se morata obe stranki najkasneje eden mesec pred pretekom iste sporazumeti ali se ta pogodba ponovi ali pa, da se jo nadomesti z drugo.

VI.

Ako nanese v kateri delavnici slučaj vsled preobilega dela, da se delajo ure čez delavni čas (Überstunden), tedaj se razdeli cela dnevna plača, in sicer do 1. maja 1908 na deset, in od tega časa naprej na 9 in $\frac{1}{2}$ delov. Eden takih delov predstavlja plačo, katera pripada na eno uro. To svotico, ki jo torej dobiva za eno uro med normalnim delavnim časom, se razdeli zopet na štiri enake dele ali svotice; ena taka četrtnina in za služek ene ure se sešteje in tako skupaj pokaže koliko plače pripada za eno uro čez delavni čas.

VII.

Pred vsakim prvim majem so se porajale vedno razne neprijetnosti, te so sedaj odstranjene. Ta dan se odslej praznuje tako kakor vsak navadni koledarski praznik.

VIII.

Zaupniki imajo skrbeti v delavnicah za red, njihova dolžnost je, opozarjati svoje sodelavce, da se ne gode kake nepristojnosti, ki bi kvarile istih ugled itd., morajo sploh služiti vsem ostalim delavcem v točnosti, treznosti, rednosti, poštenosti kakor tudi v vseh drugih zadevah kot vzoren izgled, ter jih zastopajo v raznih slučajih napram delodajalcu. Posebno pozornost imajo obračati zaupniki na to, da so vsi njihovi sodelavci z organizacijo v redu.

Med delavnim časom se ne sme vršiti nikaka agitacija, toda čas pred delom zjutraj, opoldan in po delu zvečer se ne more šteti v delavni čas in zato se delavci pogovarjajo o tem, o čemur se hočejo. In ker je organizacija pripoznana, se vrši ob takem času v delavnicah tudi lahko vplačevanje doneskov. Nad vsem tem morajo zaupniki čuvati, ker oni predstavljajo vez med delavci, delodajalci in organizacijo.

IX.

Ker se je v smislu vsebine te točke itak vse izvršilo, bi bilo brezpomembno pristavljati še kak komentar.

X.

Vsebina te točke daje razumeti, da se morajo vršiti koncem junija ali začetkom julija 1910, med gg. podjetniki in delavci, ki predstavljajo obe prizadeti stranki, glede obnovitve oziroma premembe te pogodbe na vsak način posvetovanja oziroma pogajanja.

Ako bodeta tedaj obe stranki s to pogodbo zadovoljni, se jo lahko zopet ponovi, ako pa ena prizadetih strank ne bo zadovoljna, potem se mora sklepati pogodbo novo.

XI.

Konečno se določa, da k poravnanju prepornih vprašanj, ki znajo iz akordnega tarifa nastati, se od strani delodajalcev kakor tudi iz vrst delavcev delegirajo po trije člani. Kot daljni član (sedmi) fungira pri ti komisiji en organ c. kr. obrtnega nadzorništva v Ljubljani. Način glasovanja o prepornih točkah se prepušča komisiji sami.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1907.

XI.

Tudi o tej točki se izdado po potrebi natančnejša pojasnila, dokler pa ni izdelan cenovnik (Tarif) o akordnem delu, ostaja ta točka brez posebnega pomena, ker pride še le tedaj v poštev.

G. Tönies.

Fr. Burger.

Arhit. Joh. Mathian.

Simon Praprotnik.

Za Kranjsko stavbinsko družbo:

pooblaščenec **Medica.**

Za firmo Karl Binder:

Marie Binder.

Za firmo J. J. Naglas:

K. Jevšček, poslovodja.

Za „Zvezo lesnih delavcev avstrijskih“:

Tomaž Kavčič.

Josip Pajntar.

Ivan Tokan.

C. kr. obrtnega nadzorništva komisar:

Ing. Karaschia.

Pečat
c. kr. obrtnega
nadzorništva

00000519828

Na znanje!

Kakor znano, se je, predno je bila cela stavka končana, sklenila z raznimi firmami posebno v marsičem naprednejša pogodba, toda ta pogodba ima v svoji vsebini točko, po kateri je bila vezana prilagoditi se splošni pogodbi, ki bo, oziroma je bila sklenjena pozneje. Skratka rečeno, določa, da bo vse to veljalo, kar bodo oni gg. delodajalci, ki so sedaj na predležeči pogodbi podpisani, z organizacijo sklenili. Čisto posebna pogodba je bila sklenjena s firmo **A. Petrin**, toda tudi tukaj se je sklepalo z istim pogojem, kar je tudi jasno v tej čisto posebni pogodbi povedano. Firme **A. Rojina**, **Ferd. Primožič** in **R. Parcer** so podpisale skupno pogodbo. Dalje se je zavezala tudi firma **F. Doberlet** pristopiti na vse pogoje, ki se jih v splošnem sklene. Da bodo vsi prizadeti tovariši na jasnem, bodi povedano sledeče: pogodbe, ki se jih je sklenilo med stavko, s predstoječimi firmami, so v tem trenutku, ko se je sklenila z ostalimi firmami splošna pogodba, prenehale veljati, in velja za zgoraj navedene firme v polnem obsegu pogodba, ki jo imamo pred seboj od 8. avgusta 1907.

Govori se v pogodbi o mizarskih pomočnikih in o delavcih pri strojih. Za prve obsega nekaj več ugodnosti kakor za druge, kar je sicer čisto naravno, toda odkrito si moramo povedati, da nesejo krivdo na tem delavci pri strojih po večini sami. Že to dejstvo, da se niso dotični delavci Stavbinske družbe pridružili gibanju, je vplivalo neznansko slabo pri pogajanjih, in umevno je, da so gg. delodajalci to nesolidarnost med delavci samimi izrabili v škodo delavcev samih. Gotovo bi se to ne bilo zgodilo, ko bi se bili ti delavci nekoliko bolje brigali za svojo organizacijo in kljub temu, da je manjkala skupna zavednost,

se je doseglo tudi za te delavce, kar se je v danih razmerah doseči dalo. Iz pogodbe je razvidno, da so vse točke, v katerih ni izrecno rečeno za mizarske pomočnike, veljavne tudi za delavce pri strojih, n. pr. delavni čas i. t. d.

Prepozno je, da bi se sedaj navzajem prerekli, ker bi to bilo popolnoma brezpomembno. Edino premišljena agitacija in vzbujanje delavske zavesti in solidarnosti, prepreči v prihodnosti take pregreške, ki drugače ostajajo neizbrisni madeži na delavski časti.

Pripomniti bi bilo še, da tam, kjer obstoje urna plačila (Stundenlohn), se ne sme vsled skrajšanja delavnega časa nič od plač odtrgati.

V pogodbi ni nikakršnega govora o urnem plačilu, vsled tega tudi ne more prihajati v poštev, temveč se mora delavcem v takem podjetju navzlic 9 in $\frac{1}{2}$ oziroma ob sobotah 9 urnemu delavnem času plačevati mezda za celih deset delavnih ur na dan.

Vsem tovarišem polagamo na srce, da se vsi točno ravna po predležeči pogodbi. Ker smo jo potrdili, moramo ostati na vsak način v vseh okoliščinah mož beseda in ne smemo pod nobenim pogojem pripustiti, da bi imeli gg. podjetniki povod predbacivati nam, da smo mi tisti, ki pogodbo kršimo.

Paziti pa moramo tudi, da se ista od strani gg. podjetnikov izvršuje s skrajno natančnostjo, in da se bo to godilo, je potreba močne organizacije, le močna organizacija nam bo jamčila za to, da se bo ta tako težko izvojevana pogodba obojestransko pošteno izpolnjevala.

Posebno odgovornost za vse to imajo zapupniki.

Eden za vse in vsi za enega!

Odbor.

